

Kohtulahendite kogumik

Kohtuasi C-365/12 P

Euroopa Komisjon

versus

EnBW Energie Baden-Württemberg AG

Apellatsioonkaebus — Määrus (EÜ) nr 1049/2001 — Juurdepääs institutsioonide dokumentidele — EÜ artikli 81 kohaldamise menetlusega seotud dokumendid — Määrus (EÜ) nr 1/2003 ja määrus (EÜ) nr 773/2004 — Juurdepääsu keelamine — Uurimise, ärihuvide ja institutsioonide otsustusprotsessi kaitsega seotud erandid — Institutsiooni kohustus hinnata juurdepääsutaotluses nimetatud dokumentide sisu konkreetselt ja individuaalselt

Kokkuvõte – Euroopa Kohtu otsus (kolmas koda), 27. veebruar 2014

1. *Euroopa Liidu institutsioonid — Dokumentidele üldsuse juurdepääsu õigus — Määrus nr 1049/2001 — Dokumentidega tutvumise õiguse erandid — Kontrollimise, uurimise või audiitorikontrolli eesmärgi kaitse — Ärihuvide kaitse — Kohaldamine keelatud kokkulepete kontrolli puudutavate menetluste haldustoimikutele — Dokumentide vahetamine komisjoni ja teatavate või kolmandate isikute poolt — Üldine eeldus, et juurdepääsuõiguse erandit kohaldatakse haldustoimiku kõigile dokumentidele — Selle üldise eelduse ümberlükkamine — Piirid*

(ELTL artikli 15 lõige 3, artikli 101 lõige 1; Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 1049/2001, artikli 4 lõiked 2 ja 3; nõukogu määrus nr 1/2003; komisjoni määrus nr 773/2004)

2. *Euroopa Liidu institutsioonid — Dokumentidele üldsuse juurdepääsu õigus — Määrus nr 1049/2001 — Dokumentidega tutvumise õiguse erandid — Kohaldamine keelatud kokkulepete kontrolli puudutavate menetluste haldustoimikutele — Üldine eeldus, et juurdepääsuõiguse erandit kohaldatakse haldustoimiku kõigile dokumentidele — Selle üldise eelduse ümberlükkamine — Sellise isiku juurdepääs, kellele on keelatud kokkuleppega kahju tekitatud ja kes nõuab selle hüvitamist, dokumentidele, mis on ELTL artikli 101 lõike 1 kohaldamise menetluse toimikus — Huvitatud isiku tõendamiskoormis — Kohustus leida tasakaal esinevate huvide vahel*

(ELTL artikli 101 lõige 1; Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 1049/2001, artikkel 4)

3. *Euroopa Liidu institutsioonid — Dokumentidele üldsuse juurdepääsu õigus — Määrus nr 1049/2001 — Dokumentidega tutvumise õiguse erandid — Otsustamisprotsessi kaitse — Õigusnõustamise kaitse — Kohaldamine keelatud kokkulepete kontrolli puudutavate menetluste haldustoimikutele — Komisjoni sisedokumendid, mis puudutavad veel lõpetamata menetlust — Üldine eeldus, et juurdepääsuõiguse erandit kohaldatakse haldustoimiku kõigile arvamustele — Selle üldise eelduse ümberlükkamine — Piirid*

(ELTL artikli 101 lõige 1; Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 1049/2001, artikli 4 lõige 3)

1. Juurdepääsuõiguse erandeid, mis on sätestatud muu hulgas määruse nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, artiklis 4, ei saa juhul, kui juurdepääsutaotluse esemeks olevad dokumendid kuuluvad liidu õiguse teatud konkreetseesse valdkonda - nagu EÜ artikli 81 kohaldamise menetluse valdkond -, tõlgendada ilma, et võetaks arvesse nende dokumentidega tutvumist reguleerivaid spetsiifilisi norme, mis on antud juhul sätestatud määrustes nr 1/2003 ja nr 773/2004, mis puudutavad komisjoni poolt EÜ artiklite 81 ja 82 kohaldamiseks läbiviidavaid menetlusi.

Nendes määrustes ei ole sätteid, mis näeksid sõnaselgelt ette neist ühe või teise ülimuslikkuse, mistõttu tuleb tagada, et mõlema määruse kohaldamine oleks vastastikku kooskõlas ning järjepidev. Kuigi ühelt poolt on määruse nr 1049/2001 eesmärk anda üldsusele võimalikult laiaulatuslik juurdepääs institutsioonide dokumentidele, on sellel õigusel teatavad avalikest või erahuvidest lähtuvad piirid. Teiselt poolt piiravad nii määruse nr 1/2003 artikli 27 lõige 2 ja artikkel 28 kui ka määruse nr 773/2004 artiklid 6, 8, 15 ja 16 EÜ artikli 81 kohaldamise menetluse toimiku dokumentide kasutamist. Seega ei ole mitte ainult EÜ artikli 81 kohaldamise menetlusse kaasatud isikute õigus tutvuda komisjoni toimiku dokumentidega piiritu, vaid ka kolmandatel isikutel, välja arvatud kaebuste esitajad, ei ole õigust tutvuda sellises menetluses komisjoni toimiku dokumentidega. Kui juurdepääsuõigus oleks muudel isikutel peale nende, kellel on toimikuga tutvumise õigus määruste nr 1/2003 ja nr 773/2004 alusel, või nende, kellel on üldjuhul see õigus, kuid kes seda ei ole kasutanud või kellele on selle õiguse andmisest keeldutud, muutuks määrustega nr 1/2003 ja nr 773/2004 kehtestatud toimikuga tutvumise kord küsitavaks. Ent kuigi õigus tutvuda toimikuga EÜ artikli 81 kohaldamise menetluse raames ning dokumentidele juurdepääsu õigus määruse nr 1049/2001 alusel on õiguslikult erinevad, tekib nende toime seisukohalt ikkagi sarnane olukord.

Seega seaks määruse nr 1049/2001 alusel üldise juurdepääsu andmine EÜ artikli 81 kohaldamise menetluse toimiku dokumentidele ohtu tasakaalu, mida liidu seadusandja soovis määrustes nr 1/2003 ja nr 773/2004 tagada ühelt poolt ettevõtjate kohustuse edastada komisjonile potentsiaalselt tundlikku äriteavet, mis võimaldaks komisjonil tuvastada kartellikokkuleppe olemasolu ja hinnata selle kooskõla viidatud artikliga, ja teiselt poolt ametisaladuse ja ärisaladuse tõttu komisjonile edastatud teabe tugevdatud kaitse tagatuse vahel. Sellest tuleneb, et komisjonil on määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 esimeses ja kolmandas taandes sätestatud erandite kohaldamisel õigus eeldada - ilma, et ta uuriks konkreetset ja individuaalselt EÜ artikli 81 kohaldamise menetluse toimikus olevat igat dokumenti -, et nende dokumentide avalikustamine kahjustab põhimõtteliselt sellesse menetlusse kaasatud ettevõtjate ärihuvide kaitset ning selle menetlusega seotud uurimise eesmärkide kaitset. Seetõttu saab EÜ artikli 81 kohaldamise menetluses pidada uurimist lõpetatuks alles siis, kui selles menetluses vastu võetud komisjoni otsus muutub lõplikuks.

See üldine eeldus ei välista õigust tõendada, et dokument, mille avalikustamist taotletakse, ei kuulu selle eelduse alla või et dokumendi avalikustamist õigustab ülekaalukas üldine huvi määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 alusel. Kohustust kontrollida, kas kõnealune üldine eeldus on tõepoolest kohaldatav, ei saa seevastu tõlgendada nii, et komisjon peab kõiki asjas taotletud dokumente individuaalselt hindama, mis võtaks sellelt üldiselt eelduselt kasuliku mõju, milleks on võimaldada komisjonil vastata kõikehõlmavale juurdepääsu taotlusele samuti kõikehõlmavalt.

(vt punktid 83–90, 93 ja 99–101)

2. On tõsi, et igal isikul on õigus nõuda talle EÜ artikli 81 rikkumisega tekitatud kahju hüvitamist, mis tugevdab liidu konkurentsioiguse normide toimivust, aidates kaasa tõhusa konkurentsi säilitamisele liidus. Kuid niivõrd üldist laadi kaalutlused üksi ei saa kaaluda üles EÜ artikli 81 kohaldamise menetluse toimiku dokumentide avalikustamisest keeldumist õigustavaid põhjusi.

Selleks et taotluse esitaja õigus hüvitisele oleks tegelikult kaitstud, ei tule igat EÜ artikli 81 kohaldamise menetlusega seotud dokumenti edastada taotlejale, kuna on vähetõenäoline, et kahju hüvitamise hagi peab põhinema selle menetluse toimiku kõigil materjalidel. Igal isikul, kes nõuab EÜ artikli 81

rikkumise tõttu tekkinud kahju hüvitamist, tuleb tõendada, miks tal on vaja tutvuda ühe või teise komisjoni toimikus oleva dokumendiga, et viimane saaks igal üksikul juhul kaaluda nende dokumentide avalikustamist ja kaitsmist õigustavaid huve, võttes arvesse juhtumi kõiki asjassepuutuvaid asjaolusid. Kui see vajadus puudub, ei saa EÜ artikli 81 rikkumise tõttu tekkinud kahju eest hüvitise saamise huvi olla käsitatav ülekaaluka üldise huvina määruse nr 1049/2001, üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, artikli 4 lõike 2 tähenduses.

(vt punktid 104–108)

3. Kui ajal, mil vaadatakse läbi EÜ artikli 81 alusel algatatud menetluses antud arvamusele juurdepääsu taotlust, on kohtu menetluses hagid, milles palutakse tühistada komisjoni otsus selle sätte kohaldamise kohta, võib komisjon olenevalt nende kohtumenetluste tulemustest olla sunnitud oma tegevust jätkama, et võtta vajaduse korral vastu uus otsus. Seega tuleb möönda, et eksisteerib üldine eeldus, et selle institutsiooni kohustus avalikustada nende menetluste käigus arvamusi määruse nr 1049/2001, üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, artikli 4 lõike 3 teise lõigu tähenduses kahjustaks tõsiselt selle institutsiooni otsustusprotsessi. Selle üldise eelduse tõttu ei saa komisjon olla kohustatud oma otsuses juurdepääsu kohta dokumentidele tõendama, et iga asjassepuutuv dokument on arvamus selle sätte tähenduses. Kuid eespool nimetatud üldine eeldus ei välista õigust tõendada, et dokument, mille avalikustamist taotletakse, ei kuulu selle eelduse alla või et dokumendi avalikustamist õigustab ülekaalukas üldine huvi vastavalt määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõikele 3.

(vt punktid 114, 116 ja 117)